

Omställningsrisker i bankernas låneportföljer – en tillämpning av Pacta

8 April 2022

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
<hr/>	
1. Beskrivning av Pacta	6
<hr/>	
1.1 Sektorer och värdekedjor som ingår i Pacta	6
1.2 För att tillämpa Pacta behövs produktionsprognoser, företagslåneportföljer och klimatscenarier	7
1.3 Pacta-analysens delmoment	7
<hr/>	
2. Analys av omställningsrisk i bankernas låneportföljer med hjälp av Pacta	9
<hr/>	
2.1 Omställningsrisk kan leda till kreditförluster	9
2.2 Tillämpning av Pacta på bankernas låneportföljer	9
2.3 Bankernas klimatriskarbete	14
<hr/>	
3. Slutsatser	16
<hr/>	
Bilaga 1, Nyckeltal i Pacta för olika sektorer	18
Bilaga 2, Svenska bankers utlåning till icke-finansiella företag per verksamhetsområde	19

Gemensam rapport av Finansinspektionen och Sveriges riksbank

Rapporten har tagits fram av Finansinspektionens Bankområde under ledning av Karin Lundberg samt av Riksbankens avdelning för finansiell stabilitet under ledning av Olof Sandstedt.

Förord

Klimatförändringarna och omställningen till klimatneutralitet påverkar alla i samhället. För ekonomin är klimatrelaterade risker en källa till finansiell risk. Det är därför viktigt för centralbanker och tillsynsmyndigheter att, inom ramen för sina respektive mandat, arbeta med klimatrelaterade risker för att få en förståelse för hur de kan påverka det finansiella systemet och säkerställa systemets motståndskraft.

Både Riksbanken och Finansinspektionen ska verka för en hållbar utveckling i linje med riksdagens och regeringens ambitioner och arbetar med att analysera klimatrelaterade risker. Då myndigheterna har gemensamma intressen på området har vi tillsammans tillämpat en av de metoder som utvecklats för att analysera omställningsrisker i de svenska bankernas låneportföljer. Resultatet av tillämpningen redovisas i denna rapport.

Fortsatta analyser av samma slag är viktiga då bankerna genom sin utlåning till icke-finansiella företag är exponerade för klimatrisker. Bankerna behöver själva förstå hur klimatrisker påverkar riskerna för kreditförluster i utlåningen och anpassa sin kreditgivning efter det. Trots att mycket arbete kvarstår innan analyser av den här typen blir helt tillförlitliga är det viktigt att bankerna redan i dag arbetar med att hantera dessa risker.

Finansinspektionens generaldirektör

Erik Thedéen

Riksbankens direktion

*Stefan Ingves
Cecilia Skingsley
Per Jansson
Martin Flodén
Henry Ohlsson
Anna Breman*

Sammanfattning

FI och Riksbanken har tillsammans tillämpat Pacta-metoden (Paris Agreement Capital Transition Assessment) för att mäta omställningsrisker i de svenska bankernas kreditportföljer. Trots att bara en begränsad del av bankernas lån omfattas av metoden kan vi konstatera att det finns klimatrelaterade omställningsrisker som bankerna måste ta hänsyn till. De data och metoder som finns för att mäta omställningsrisker är under utveckling. Det pågår mycket arbete på området, i bankerna och organisationer nationellt och internationellt, men det är dock viktigt att bankerna redan i dag beräknar och hanterar dessa risker. Det går inte att vänta på att bättre data och fullt standardiserade och harmoniserade metoder ska bli tillgängliga.

Klimatförändringarna påverkar samhället och företagen på olika sätt. De kan ge upphov till fysiska risker¹ i form av risker för att fastigheter och anläggningar förstörs av naturkatastrofer. De kan även leda till omställningsrisker², då exempelvis klimatmål, tekniska framsteg, politiska beslut eller förändringar i preferenser och stämningssläge på marknader skapar ett tryck på företag att ställa om sin verksamhet. Klimatrelaterade risker är en källa till finansiella risker och de är således viktiga att hantera. Bankerna behöver i sin roll som långgivare förstå hur dessa risker påverkar riskerna för kreditförluster i företagsportföljerna och anpassa sin kreditgivning efter det. Det är också centralbankers och tillsynsmyndigheters ansvar att verka för att det finansiella systemet är motståndskraftigt mot den här typen av risker.

Paris Agreement Capital Transition Assessment (Pacta) för banker är en metod utvecklad för att analysera om företag uppfyller klimatmål som är specificerade i olika klimatscenarier. Resultaten kan användas som stöd för analysen av omställningsrisker i bankernas låneportföljer. Vi, Riksbanken och Finansinspektionen (FI), har tillämpat Pacta för att skapa oss en uppfattning om omställningsrisken i den del av bankernas låneportföljer som täcks in av metoden. Syftet har även varit att öka vår förståelse för vad som behövs ytterligare i form av metoder, verktyg och data för att kunna bedöma omställningsrisker i ett framåtblickande perspektiv.

Resultaten från vår tillämpning av Pacta konstaterar att det finns omställningsrisker i ett antal av företagen i bankernas låneportföljer som omfattas av metoden. Många företag som har ett omställningsbehov har svårt att klara uppsatta klimatmål på fem

¹ Fysisk risk: Finansiell påverkan på grund av klimatförändringarna, dels härledd från skador på fysisk egendom eller minskad produktivitet på grund av extrema händelser som stormar, torka, och översvämningar och dels härledd från skador på fysisk egendom eller minskad produktivitet på grund av gradvisa förändringar som stigande vattennivåer, ökade temperaturer och förstörda landområden.

² Omställningsrisk: ett instituts finansiella förlust till följd av direkt eller indirekt omställning till en koldioxid-snål och mer ekonomiskt hållbar ekonomi. Detta kan t.ex. utlösas av ett relativt abrupt införande av ny klimat- och miljöpolicy, tekniska framsteg eller förändringar i preferenser och stämningssläge på marknaden. I denna promemoria är omställningsrisk effekterna som uppstår när ett företag inte ställer om sin verksamhet i den takt som krävs i ett antal klimatscenarier.

års sikt. Av den bankutlåning som klassificerats som att den går till aktiviteter som är direkt skadliga för miljön – där en stor del utgörs av företag som utvinna fossila bränslen – är det mer än hälften som inte når målen.

I och med att resultaten bara gäller för de företag som omfattas av metoden och som det finns data för, går det inte att dra slutsatser på portföljnivå. På grund av begränsningarna vet vi att mörkertalet är stort och att den totala omställningsrisken är större än vad vår tillämpning av Pacta visar. För att få en mer heltäckande bild, och för att även täcka in fysiska klimatrisker, finns det ett behov av att komplettera analysen med andra metoder och verktyg. Resultaten ger dock en bild av omställningsrisken för de företag som ingår i analysen och metoden är en startpunkt som kan användas för att förstå vad som krävs för att kvantifiera omställningsrisk. Genom vår tillämpning av Pacta har vi kunnat konkretisera utmaningarna med att mäta omställningsrisk och det har gett oss en ökad förståelse för vilka data som behövs och hur känsliga resultaten är för olika detaljer i metoden.

Resultatet av analysen har presenterats och diskuterats med de svenska storbankerna.³ De banker vi varit i kontakt med som själva har tillämpat Pacta har även de konstaterat att bara en liten andel av företagen i portföljen omfattas av metoden och att det i vissa fall saknas nödvändig data för de företag som omfattas. Bankerna arbetar dock med flera olika initiativ och metoder för att försöka få en komplett bild av de fysiska riskerna och omställningsriskerna som klimatförändringarna ger upphov till.

Trots att mycket arbete kvarstår innan analyser av den här typen kan användas för att dra slutsatser på portföljnivå är det viktigt att banker redan nu arbetar med att bedöma, kvantifiera och hantera klimatrisker. Mer data kommer att bli tillgänglig i och med ökade krav på företagens klimatredovisning⁴ men klimatrisker är en realitet idag och det går inte att vänta på att data och metoder som omfattar alla företag blir tillgängliga. De ansatser som bankerna arbetar med i dagsläget skiljer sig dock åt och vi, och de, ser ett behov av ökad standardisering och harmonisering. Det är också viktigt att etablera gemensamma mått och förväntningar på hur klimatrisker ska hanteras av en bank. Bankerna behöver driva detta arbete både internt, i branschorganisationer och annat samarbete både nationellt och internationellt.

I dagsläget pågår flera initiativ både inom EU och globalt för att komma tillrätta med exempelvis metodologiska utmaningar och tillgång till data.⁵ Flertalet banker publicerar redan viss klimatdata enligt Task Force on Climate Related Financial Disclosures

³ SEB, SHB och Swedbank.

⁴ Exempelvis EU-kommissionens förslag på CSRD https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en och det globala initiativet av IFRS foundation med bildandet av ISSB <https://www.ifrs.org/projects/completed-projects/2021/sustainability-reporting/#final-stage>

⁵ Exempelvis UNEP FI Corporate Impact Analysis Tool (<https://www.unepfi.org/publications/positive-impact-publications/corporate-impact-tool/>), Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF, <https://carbonaccountingfinancials.com/>), EU:s Taxonomiförordning (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32020R0852>) EBAs tekniska standarder om ESG-relaterade offentliggöranden (<https://www.eba.europa.eu/eba-publishes-binding-standards-pillar-3-disclosures-esg-risks>) och <https://www.iosco.org/news/pdf/IOSCONEWS625.pdf>

publiceringskrav. I januari 2023 ska stora banker uppfylla nya krav på publicering av information, s.k. pelare 3 krav, om klimatrisker i sina portföljer.⁶

⁶ <https://www.eba.europa.eu/eba-publishes-binding-standards-pillar-3-disclosures-esg-risks>

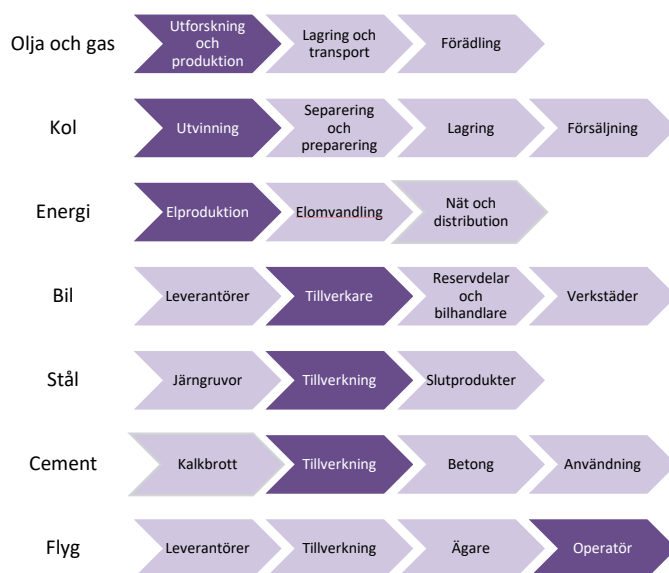
1. Beskrivning av Pacta

Pacta för banker har utvecklats av 2^oInvesting Initiative (2DII)⁷ som en allmännyttig metod med tillhörande verktyg. Pacta visar bland annat hur företag i en låneportfölj uppfyller klimatmål i olika scenarier och kan användas för att få en uppfattning om omställningsrisker. Verktuget är gratis att ladda ned och kan användas av finansiella aktörer, tillsynsmyndigheter, centralbanker och andra organisationer.

1.1 Sektorer och värdekedjor som ingår i Pacta

Pacta omfattar de sektorer som 2DII anser har störst klimatpåverkan i termer av koldioxidutsläpp. Dessa sektorer beräknas stå för mer än 75 procent av de globala utsläppen. Metoden fokuserar på de delar av värdekedjan inom dessa sektorer som anses ha störst betydelse för klimatomställningen. 2DII motiverar denna avgränsning med att om en klimatomställning i produktionen görs i den del av värdekedjan som omfattas kommer det att få en avgörande effekt på hela sektorn, eftersom även de andra delarna kommer att behöva ställa om. Figur 1 visar de sektorer som ingår, där de mörka pilboxarna markerar de delar av värdekedjorna som omfattas av metoden och som ingår i analysen.

Figur 1. Sektor och delar av värdekedjor som omfattas av Pacta

Anm: Den delen av värdekedjan inom respektive sektor som ingår i Pactas metod har mörka pilboxar.

⁷ 2^oInvesting Initiative (2DII) är en tankesmedja som bland annat stöds av FNs Principles for Responsible Investment och Europakommissionen. Pacta finns i två versioner, en som analyserar låneportföljer och en som analyserar tillgångsportföljer, https://www.transitionmonitor.com/wp-content/uploads/2021/07/PACTA-for-Banks-Methodology-document-02-07-2021_v1.2.0_v4.pdf

Det är dock viktigt att notera att det i vissa av delsektorerna i Figur 1 som inte omfattas (ljusa boxarna) finns verksamhet som har stora koldioxidutsläpp eller annan stor påverkan på klimatet. Exempelvis ingår inte raffinaderier, brytning av järnmalm och flygplanstillverkning. Detta begränsar användbarheten utifrån ett bankperspektiv, eftersom en bank behöver analysera omställningsrisken för alla företag i låneportföljen, även de som inte täcks in i Pactas metod.

1.2 För att tillämpa Pacta behövs produktionsprognoser, företagslåneportföljer och klimatscenarier

För att kunna genomföra en analys i Pacta behövs produktionsprognoser för de företag som omfattas av metoden. Med produktionsprognos menas data över vad ett företag förväntas producera under kommande år. En användare av Pacta kan använda egna produktionsprognoser eller be om att få tillgång till företaget Asset Resolutions databas som innehåller prognoser för företag som omfattas av metoden. I Asset Resolutions databas kommer produktionsprognoserna från fysiska fabriker och andra typer av produktionsanläggningar. Prognoserna behöver vara för fem år.

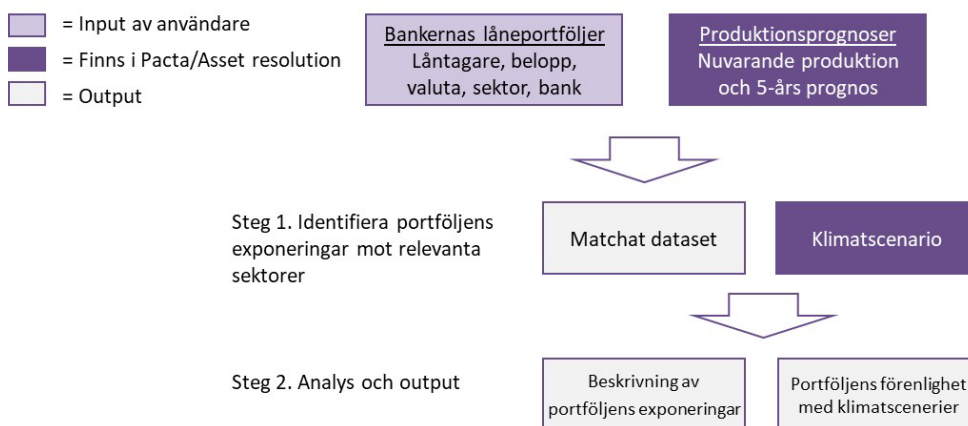
För att få jämförbarhet och relevanta mått som speglar respektive sektors påverkan på klimatet har 2DII valt specifika nyckeltal som fångar respektive sektors klimatavtryck. Produktionsprognoserna behöver ange produktion enligt dessa nyckeltal. Exempelvis mäts kol-, olja- och gasutvinning i gigajoule potentiell energiutvinning. Det är ett mått som är generellt och jämförbart mellan de tre energikällorna. Det är också ett mått som används i sektorn för att beskriva hur mycket som utvinns och hur stora lager som finns. Energisektorn mäts i megawatt produktionskapacitet och delas in i olika typer av energikällor (gas, olja, kol, kärnkraft, vattenkraft och förnyelsebara). Nyckeltalen som valts för respektive sektor redovisas i Bilaga 1.

1.3 Pacta-analysens delmoment

Pacta-analysen kan delas in i ett antal moment. Figur 2 ger en överblick över dessa och den information som behövs för att genomföra analysen.

Steg 1 innebär att matcha företagen i bankernas låneportföljer med företagen i produktionsprognoserna. Steg 2 beräknar företagens avvikelse från omställningsmålen enligt de olika klimatscenerierna. Resultaten summeras därefter på portföljnivå.

Figur 2. Överblick över Pacta

Pacta inkluderar olika klimatscenerier med omställningsmål för varje sektor. Sektorens mål är i sin tur uppdelade per teknologi.⁸ Vissa sektorer och teknologier har omställningsmål som innebär att de behöver minska koldioxidutsläppen i snabb takt, andra behöver bygga ut hållbara produktionsalternativ eller fasa ut produktionen helt och hållet. Pacta delar sedan upp omställningsmålen på företagens produktionsanläggningar baserat på teknologi. Detta innebär att företagets omställningsmål kan vara kopplade till flera teknologier. I ett sista steg fördelas företagets lån till teknologierna vilket ger en koppling mellan lånen och omställningsmålen som kan analyseras per företag eller portfölj. En användare av Pacta kan antingen använda scenarierna som tillhandahålls eller konstruera egna scenarier.

⁸ För mer information se www.transitionmonitor.com/pacta-for-banks-2020/methodology-and-supporting-materials/ och [20210706-PACTA-for-Banks_Scenario-Supporting-document_V11.pdf](https://www.transitionmonitor.com/20210706-PACTA-for-Banks_Scenario-Supporting-document_V11.pdf) (transitionmonitor.com)

2. Analys av omställningsrisk i bankernas låneportföljer med hjälp av Pacta

Klimatförändringarna påverkar samhället och företagen på olika sätt. Direkta effekter i form av förstörda fastigheter och produktionsanläggningar orsakade av naturkatastrofer – det vill säga fysiska risker – är en realitet som företagen behöver ta hänsyn till i strategier och investeringsbeslut. Nya klimat- och miljömål, tekniska framsteg, politiska beslut eller förändringar i preferenser och stämningssläge på marknaderna skapar dessutom ett behov av att ställa om många företags produktion och affärsstrategier, vilket leder till omställningsrisk.

2.1 Omställningsrisk kan leda till kreditförluster

Bankerna behöver i sin roll som långivare förstå hur klimatrisker i form av fysiska risker och omställningsrisker påverkar förlustrisken i företagsportföljerna och anpassa kreditgivningen efter det. De kommer även att behöva ändra interna riktlinjer och policyer för risk- och kreditbedömning så att de tar hänsyn till dessa risker. Många banker har inlett analyser och börjat uppdatera riskramverk och policyer. Men mycket arbete återstår, inte minst inom utveckling och harmonisering av definitioner, datatillgång och analysmetoder.

Det är även viktigt för centralbanker och tillsynsmyndigheter att, inom ramen för sina respektive mandat, analysera klimatrelaterade risker hos bankerna. Det är viktigt att få en förståelse för hur dessa risker kan påverka det finansiella systemet och den finansiella stabiliteten.

2.2 Tillämpning av Pacta på bankernas låneportföljer

FI och Riksbanken har tillsammans tillämpat Pacta på inrapporterade data från ett antal svenska banker.⁹ Syftet är att få en uppfattning om omställningsrisken i den del av bankernas låneportföljer som omfattas av Pacta och att få ytterligare förståelse för behoven av data och modellantaganden och -specifikationer för den sortens analyser.

Data över svenska bankers låneportföljer kommer från Riksbankens kreditdatabas

Tillämpningen baseras på Riksbankens kreditdatabas (KRITA) som innehåller inrapporterade data om svenska kreditinstituts företagsutlåning.¹⁰ Företagsspecifika produktionsprognoser som är anpassade för Pacta kommer från företaget Asset Resolution. I

⁹ De institut som omfattas av analysen är Svenska Handelsbanken, Stadshypotek, Handelsbanken Finans, Skandinaviska Enskilda Banken, Swedbank, Swedbank Hypotek, SBAB, Kommuninvest, Svensk Exportkredit, Sveriges Säkerställda Obligationer, Sparbanken Skåne, Sparbanken Sjuhärad, Länsförsäkringar Hypotek, Nordea Bank Filial i Sverige, Nordea Hypotek, Nordea Finans Sverige, Danske Bank Sverige Filial.

¹⁰ KRITA följer i stor utsträckning ECBs AnaCredit (ECB/2016/13), både när det gäller innehåll och metod. För mer information se www.scb.se/krita/.

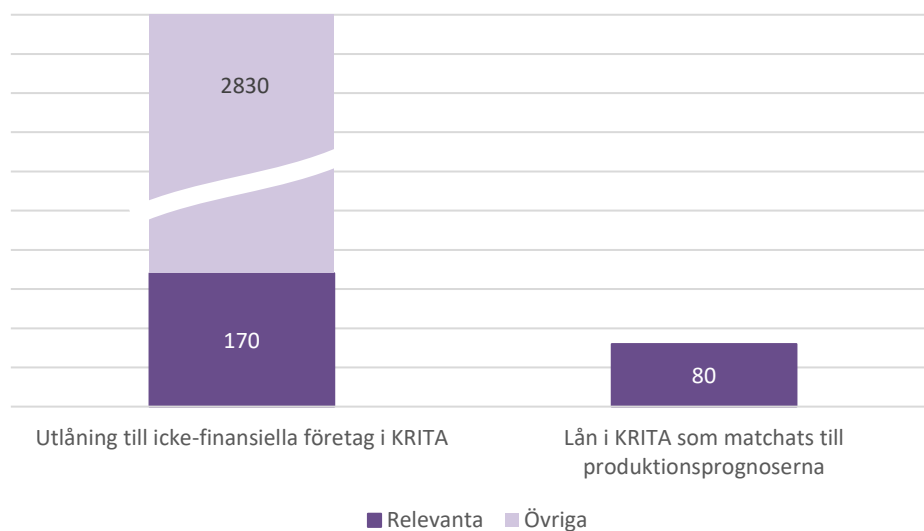
analysen använder vi scenarier från Internationella energirådet (IEA) och Institute for Sustainable Futures som är inkluderade i Pacta.

Vi har använt den del av utlåningen i KRITA som är till icke-finansiella företag där total volym vid utgången av andra kvartalet 2021 uppgick till cirka 3 000 miljarder kronor. Av dessa var 170 miljarder kronor till företag i sektorer som omfattas av Pactas metod, vilka illustreras i Figur 1.¹¹ Att så stor lånevolym faller bort förklaras framförallt av att svenska banker har väldigt lite utlåning till de sektorer som omfattas av Pacta. Bankernas låneportföljer består istället till stor del av exponeringar mot fastighetsbolag, som inte omfattas av metoden.¹²

Av dessa 170 miljarder var 80 miljarder till företag som kunde matchas till företagen i Asset Resolutions produktionsprognoser (se Figur 3). Bortfallet från 170 miljarder kronor till 80 miljarder kronor beror dels på att produktionsprognoserna enligt metoden endast inkluderar företag verksamma i delar av värdekedjorna i de sektorer som omfattas. Dels behöver produktionsprognoserna även omfatta fler företag för att nå en högre matchningsandel. Exempelvis saknas det produktionsdata för många mindre svenska företag och kommunala företag i energisektorn.

Figur 3. Lånevolym uppdelad på företag i sektorer som omfattas av Pacta och utlåning till övriga företag samt utlåning till företag som finns i Asset Resolutions produktionsprognoser

Miljarder kronor

Anm: Med utlåning till "relevanta sektorer" menas den utlåning som kan klassificeras inom de sektorer som omfattas av Pactas metod enligt de standardiserade sektorkoder (NACE) som finns rapporterade i KRITA.

¹¹ Klassificeringen gjordes enligt de standardiserade sektorkoder (NACE) som finns rapporterade i KRITA.

¹² Se Bilaga 2 för en uppdelning av de svenska bankernas företagsutlåning per verksamhetsområde.

Lånevolymen på 80 miljarder kronor består främst av utlåning till energisektorn, utvinning och prospektering av fossila bränslen samt bilindustrin. Dessutom finns det en mindre andel lån till flyg-, stål- och cementindustri. 80 miljarder utgör 2,7 procent av bankernas totala utlåning till icke-finansiella företag. Att andelen inte blev större beror som nämnt på att bl.a. fastighetssektorn inte inkluderas i analysen. Men det betyder inte att fastighetssektorn inte har någon klimatpåverkan. Exempelvis är den utsatt för omställningsrisk via insatsvaror (energi, byggmateriel etc.) i nybyggnation. Färdiga byggnader kräver också en hel del energi för exempelvis temperaturreglning, där energin kan komma från både förnyelsebara och fossila källor.

Resultaten konstaterar att det finns omställningsrisker i bankernas låneportföljer

Vi har delat in utlåningen som analyseras i klimatskadlig och klimatneutral utlåning för att skilja på den utlåning som går till företag som enligt Pacta produceras med hög- respektive lågkoldioxidintensiva teknologier samt med högre- respektive lägre utsläppsintensitet än klimatmålen.

Följande utlåning har fördelats till klimatskadlig utlåning:

- utlåning till bolag som utvinna fossila bränslen
- utlåning till energibolag som går till fossil bränsleförbränning
- utlåning till bilföretag som går till produktion av förbränningsmotorer
- utlåning till flyg- stål- och cementtillverkning med högre utsläppsintensitet i produktionen än klimatmålen.

Följande utlåning har fördelats till klimatneutral utlåning:

- utlåning till energibolag som går till förnyelsebar energiproduktion (sol- och vindkraft), vattenkraft och kärnkraft
- utlåning till bilföretag som går till produktion av el-, bränslecells- och hybridbilar
- utlåning till flyg- stål- och cementtillverkning med lägre utsläppsintensitet i produktionen än klimatmålen.

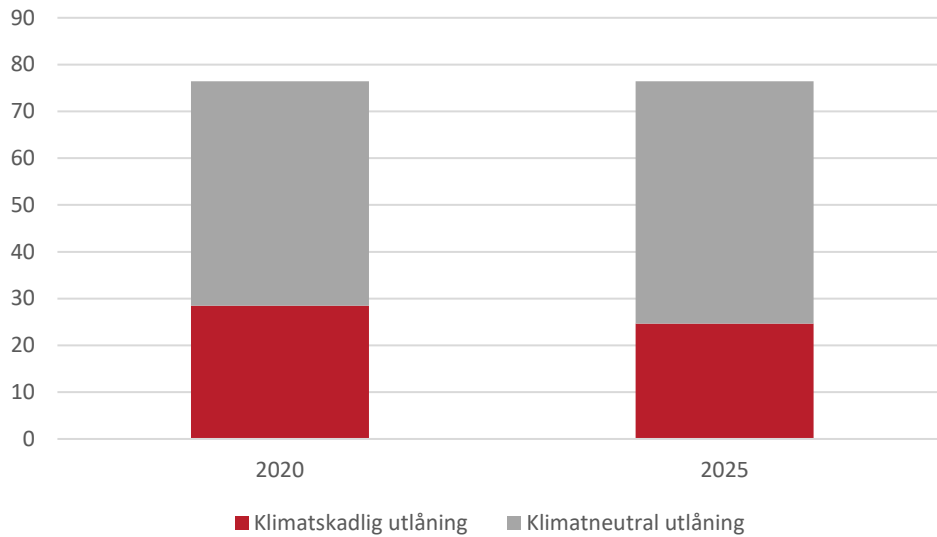
Den här indelningen kan användas för att indikera omställningsrisk eftersom företag som bedriver klimatskadlig verksamhet kan anses vara mer sårbara för exempelvis förändrade konsumtionsbeteenden eller kostnader för utsläpp under omställningstiden. Stora volymer av exponeringar mot sådana företag gör en bank mer känslig för omställningsrisker.

Av utlåningen på 80 miljarder kronor som har analyserats kan 30 miljarder kronor klassificeras som klimatskadlig utlåning enligt ovan definition. Resterande 50 miljarder kronor kan klassificeras som klimatneutral utlåning (se Figur 4). För de företag som har flera produktionsteknologier så delas lånen upp utifrån hur mycket som produceras per teknologi. Detta innebär att en del av utlåningen till ett företag kan redovisas som klimatskadlig och en annan del som klimatneutral. I och med att företagen kan ändra sin produktion under prognosperioden så kan utlåningen även ändras från klimatskadlig till klimatneutral.

På fem års sikt förväntas utlåningen till företag som producerar med klimatskadlig teknologi minska med 5 miljarder kronor samtidigt som andelen klimatneutral utlåning ökar något. Det är främst omställningen i energisektorn och bilindustrin som står för det skiftet.

Figur 4. Klimatskadlig och klimatneutral utlåning, 2020 och 2025

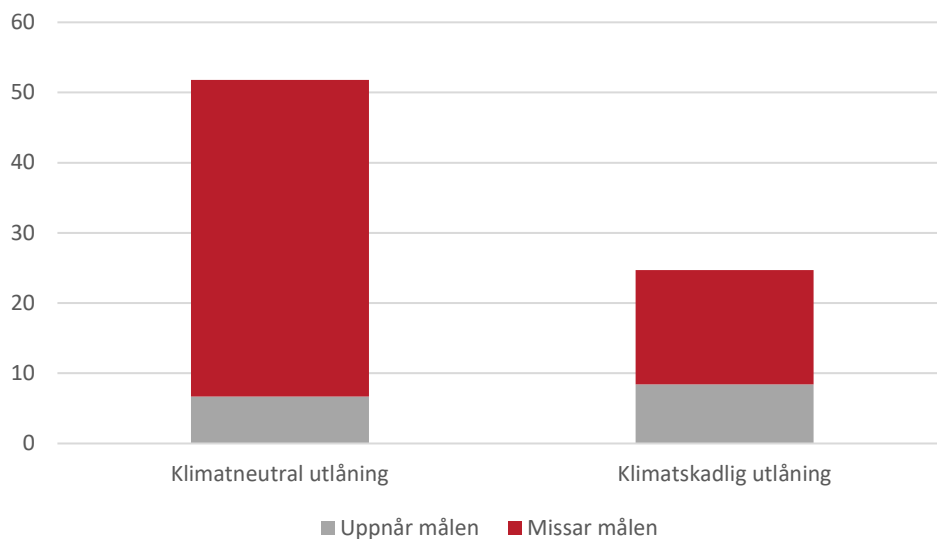
Miljarder kronor

När vi i ett nästa steg jämför företagens produktionsprognoser på fem års sikt med hur mycket företagen behöver ställa om sina verksamheter för att uppnå klimatmålen är det tydligt att en majoritet av företagen i både den klimatskadliga och klimatneutrala kategorin inte uppnår målen. Av utlåningen till klimatskadlig verksamhet är det över 60 procent som inte uppnår målen (se Figur 5).

Figur 5. Klimatskadlig och klimatneutral utlåning 2025 fördelat på måluppfyllelse, 2025

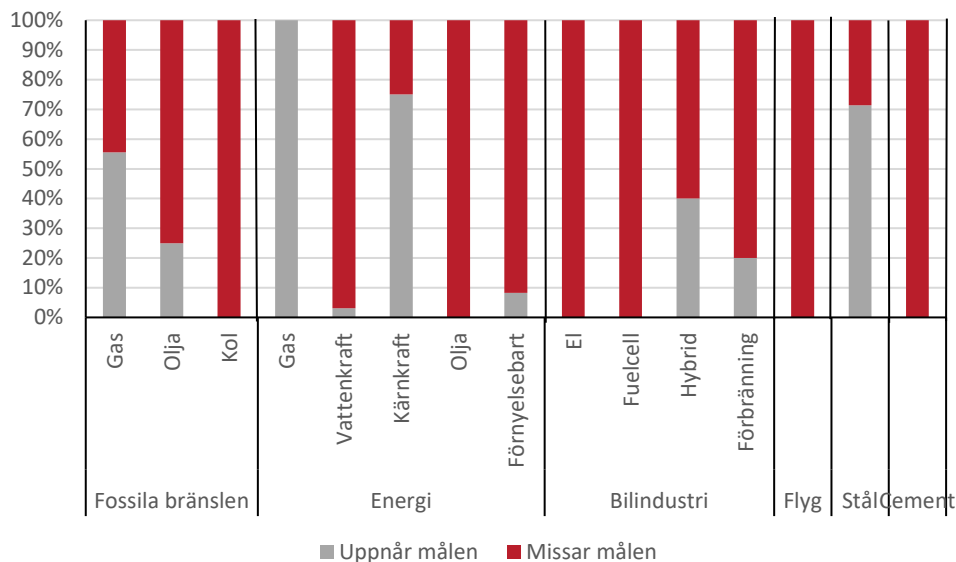
Miljarder kronor

Ur ett riskperspektiv är det intressant att titta närmare på den del av utlåningen inom den klimatskadliga kategorin som inte uppfyller klimatmålen eftersom den kan anses vara förknippad med störst omställningsrisk. Omfattningen av den omställning som krävs för dessa motparter kan antas vara betydligt större än för den neutrala utlåningen.¹³ Risken och konsekvenserna under omställningstiden är därmed sannolikt större för företag som producerar med klimatskadlig teknologi. Ett tydligt resultat av vår analys är att utlåning till företag som utvinner fossila bränslen står för en stor andel av utlåningen till företag som producerar med klimatskadlig teknologi och att måluppfyllelsen i den sektorn generellt är låg.

De mer detaljerade företags- och sektorspecifika resultaten från vår tillämpning av Pacta kan även hjälpa till att kartlägga omställningsrisken inom respektive sektor och för att identifiera vilka motparter som är mest utsatta för denna typ av omställningsrisk (se Figur 6). Resultaten visar generellt att företagens måluppfyllelse inom respektive sektor är låg. Det innebär att många företags omställning, utifrån uppskattade produktionsprognoser, inte är tillräcklig för att nå de klimatmål som satts upp för deras sektor före 2025. En mer omfattande omställning är därmed nödvändig. Men resultaten skiljer sig inom respektive sektor beroende på produktionsteknologi. Till exempel är måluppfyllelsen väldigt låg för energibolagen, sett till hur de planerar att ställa om sin oljeförbränning och utöka sin förnyelsebara energiproduktion, men betydligt bättre sett till deras gasförbränning. Måluppfyllelsen är även låg för bil-, flyg-, och cementindustrin, men den analyserade lånevolymen till framförallt de två sistnämnda sektorerna är liten.

Figur 6. Andel företag per sektor och teknologi som uppfyller och ej uppfyller omställningsmålen, 2025

Anm: Utfallet är baserat på det sämsta utfallet av de fyra scenarier som applicerades i tillämpningen. Antal företag som analyserades per sektor: fossila bränslen 20, energi 161, bilindustri 5, flyg 3, stål 7, cement 4.

¹³ Det beror bland annat på Pactas allokeringslogik. Klimatneutral verksamhet som klassificeras som att inte klara klimatmålen, gör det på grund av att den klimatneutrala produktionen inte ökar tillräckligt mycket, baserat på företagets marknadsandel.

Sammanfattningsvis indikerar resultaten från tillämpningen att de analyserade företagens planer att ställa om sin produktion överlag inte är tillräckliga för att nå klimatmålen enligt ett antal klimatscenarier. Det behövs alltså en mer omfattande omställning för att nå dessa mål. Analysen indikerar också att det endast är en liten del av bankernas låneportföljer som är exponerade mot de företag som enligt 2DII har störst betydelse för klimatomställningen. Men slutsatsen kring magnituden av omställningsrisken i bankernas portföljer är osäker. Ett skäl till detta är att Pacta omfattar ett begränsat antal sektorer och endast delar av värdekedjor. Det saknas också produktionsprognoser för en del företag. Utfallet av vår tillämpning beror även på hur omställningsmålen fördelats mellan företagen, vilket i Pacta genomförts med starka antaganden.¹⁴ Att analysen endast görs på fem års sikt kan även anses vara en för kort tidshorisont för få en komplett bild av omställningsrisken. Resultaten bör därmed tolkas med försiktighet.

På grund av begränsningarna vet vi att mörkertalet är stort för den totala omställningsrisken. Likaså råder stor osäkerhet om konsekvenserna för exempelvis underleverantörer och kunder till de analyserade företagen. De inkluderas inte i analysen, men kan mycket väl finansieras av samma banker som lånar ut pengar till de företag som ingår. Matchningsresultatet kan även användas för att nå en mer heltäckande bild av omställningsrisken, genom att utvidga analysen till den omställningsrisk som finns via de matchade företagens kopplingar till leverantörer och företag i samma koncern samt till deras kreditlöften och – i många fall betydande – marknadsfinansiering.¹⁵ De indirekta effekterna av de analyserade företagens agerande och eventuell yttre påverkan på dem kan därmed få betydligt större effekter på den samlade omställningsrisken än vad analysen indikerar.

2.3 Bankernas klimatriskarbete

Pacta är, som beskrivits i avsnitt 1, en allmännyttig metod med tillhörande verktyg som kan laddas ned och tillämpas av finansiella aktörer. Med detta som bakgrund har vi träffat de tre svenska storbankerna för att diskutera vår tillämpning och deras erfarenheter av Pacta samt mer generellt deras ansatser för att bedöma och hantera klimatrisker.

De banker som har tillämpat Pacta på sina egna portföljer har, liksom oss, konstaterat att det endast är en begränsad andel av bankens låneportfölj som omfattas av metoden och att det saknas produktionsprognoser för en del företag. Bankerna arbetar med andra initiativ och metoder, både kvalitativa och kvantitativa, för att få en heltäckande bild av de fysiska risker och omställningsrisker som klimatiförändringarna ger upphov till i låneportföljen. Bankerna har i viss mån börjat inkludera klimatrisk i sina riskramverk och policyer, bland annat genom att arbeta med kreditlimiter till vissa särskilt utsatta sektorer. Ansatserna skiljer sig åt mellan bankerna men det finns en

¹⁴ Fördelningen innebär exempelvis att alla elbolag allokeras klimatmål för utbyggnad av vattenkraft, vindkraft och kärnkraft vilket är investeringsbeslut som företagen i de flesta fall inte råer över själva.

¹⁵ Exempelvis för industrisektorn och sektorn för energi och vatten utgör mer än hälften av den totala upplåningen av marknadsfinansiering, se Diagram 24 i [Appendix till Finansiell stabilitetsrapport 2020 2, diagram \(riksbank.se\)](#).

samsyn hos de banker som vi har haft kontakt med. De ser alla ett behov av standardisering och harmonisering för att uppnå jämförbarhet, tillgång till data och gemensamma mått och förväntningar på hur klimatrisker ska hanteras av en bank.

Sammantaget poängterar bankerna, liksom vi, att arbetet med standardisering och harmonisering av metoder, datataxonomi, datarapportering, datainhämtning samt regler och riktlinjer för styrning och hantering av klimatrisker behöver ske parallellt i branschorganisationer, hos myndigheter och i privata initiativ, nationellt och internationellt.

3. Slutsatser

Det står klart att klimatrelaterade risker, inklusive omställningsrisker, på ett eller annat sätt påverkar, och kommer att påverka, bankers låneportföljer. Det kan till exempel handla om att priset på koldioxidutsläpp höjs, att bolagens kunder får nya preferenser eller att tekniska framsteg konkurrerar ut vissa verksamheter. Dessa förändringar kan leda till att de motparter till bankerna som påverkas och inte kan hantera den här typen av risker får en sämre intjäning, högre kostnader eller en kombination av båda. Det försämrar låntagarnas återbetalningsförmåga, vilket kan komma att öka risken för kreditförluster hos bankerna. Även andra marknadsaktörer kan bli motviljiga att ge kredit till eller investera i dessa typer av företag. Således kan även refinansieringsrisken öka, vilket innebär större osäkerheter och potentiella negativa konsekvenser för befintliga finansiärer (inklusive banker).

Det är mot denna bakgrund som det är viktigt att ha en uppfattning om vilka omställningsrisker som en bank direkt och indirekt exponeras för. Pactas ansats är att ju mer klimatpåverkande ett företag är i termer av koldioxidutsläpp, desto mer behöver det ställa om produktionen för att klimatmålen ska uppnås. Under omställningstiden är företaget mer sårbart för exempelvis förändrade konsumtionsbeteenden eller kostnader för utsläpp. Stora volymer av exponeringar mot dessa företag gör en bank mer känslig för omställningsrisker. I dagsläget går det inte att mäta exakt hur allvarliga konsekvenserna kan bli. Men genom att tillämpa Pacta kan vi få en något bättre förståelse för omställningsbehoven hos bankernas motparter. För de motparter med klimatskadlig verksamhet som missar klimatmålen visar Pacta på en reell omställningsrisk som kan få konsekvenser för bankerna.

Analyser av omställningsrisker är än så länge förknippade med vissa utmaningar. Den kanske största är att tillgången på relevanta och tillförlitliga data är begränsad. Likaså är standarder för klimatredovisning och rapportering i mångt och mycket fortfarande under utveckling. I kombination med att metoderna för att mäta och bedöma klimatrelaterade omställningsrisker är förhållandevis nya och potentiellt svåra att verifiera, gör det att resultaten bör tolkas med viss försiktighet.

Det skulle även vara önskvärt, utifrån bankperspektivet på omställningsrisk, att Pacta-metoden utökas så att alla företag som är utsatta för omställningsrisker omfattas. Fastighetssektorn, som svensk banksektor har stora exponeringar mot, är exempelvis utsatt för omställningsrisker via insatsvaror (energi, byggmateriel etc.) i nybyggnation. Färdiga byggnader kräver också en hel del energi för exempelvis temperaturreglering, där energin kan komma från både förnyelsebara och fossila källor.

Riskbilden är, av flera skäl, därmed inte komplett. Men det innebär inte att det inte är viktigt att arbeta med att få en tydligare uppfattning om riskerna redan nu, snarare tvärtom. För att undvika eller minska effekterna av oväntade händelser behöver banker identifiera och hantera riskerna. Dessvärre finns i dagsläget ingen heltäckande eller perfekt metod för att kvantifiera omställningsrisker. Men det pågår flera initiativ, både inom EU och globalt, för att komma tillrätta med exempelvis metodologiska utmaningar och datatillgång. Flera aktörer har börjat utveckla olika metoder och verktyg

Slutsatser

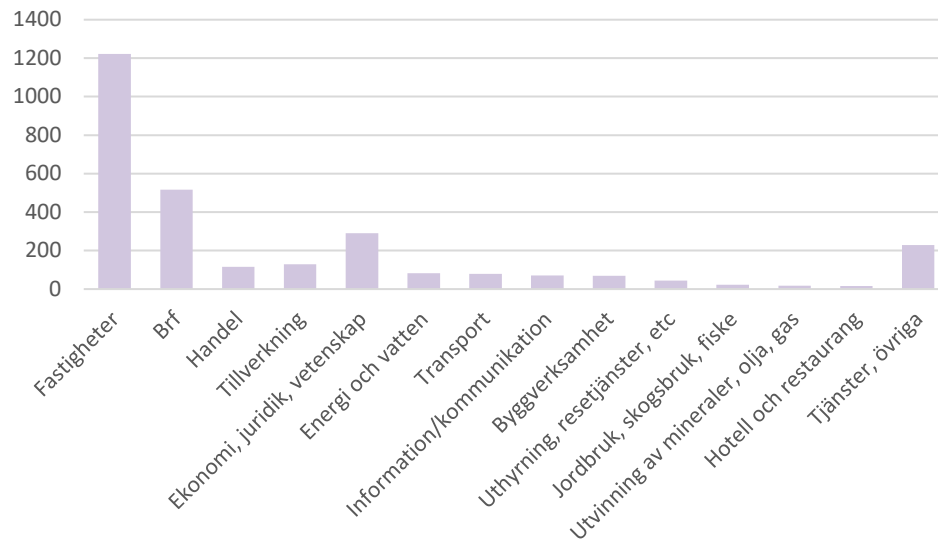
för att börja mäta klimatrisker, där Pacta är ett exempel. Tills vidare kan det finnas behov av att kombinera metoder och datakällor eller komplettera analysen med andra metoder och verktyg.

Bilaga 1, Nyckeltal i Pacta för olika sektorer

- Sektorerna kol, olja och gas mäts i energikapacitet i enheten gigajoule.
- Bilindustrin mäts i antal tillverkade bilar och delas in i olika motoralternativ (förbränning, hybrid, el och bränslecell).
- Energisektorn mäts i megawatt produktionskapacitet och delas in i olika typer av energikällor (gas, olja, kol, kärnkraft, vattenkraft och förnyelsebara).
- Stålsektorn mäts i antal ton tillverkat stål. Produktionsprognosen kompletteras med en prognos för utsläppsintensitet, ton CO₂ per ton tillverkat stål.
- Cementsektorn mäts i antal ton tillverkad cement. Produktionsprognoserna kompletteras med en prognos för utsläppsintensitet, ton CO₂ per ton tillverkad cement.
- Flygtrafiksektorn mäts i utsläpp av CO₂ per passagerarkilometer.

Bilaga 2, Svenska bankers utlåning till icke-finansiella företag per verksamhetsområde

Miljarder kronor

Källa: Riksbankens kreditdatabas (KRITA), kvartal 2 2021

FINANSINSPEKTIONEN

Tel 08 - 408 980 00

finansinspektionen@fi.se

www.fi.se

SVERIGES RIKSBANK

Tel 08 - 787 00 00

registratorn@riksbank.se

www.riksbank.se